

Płock, 31.07.2023 r.

dr hab. Piotr Szczypa, prof. PW
Politechnika Warszawska Filia w Płocku
Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych
ul. Łukasiewicza 17
09-400 Płock

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Goyke
pt. *Ulga podatkowa jako zachęta do ponoszenia nakładów finansowych*
na działalność badawczo-rozwojową
Promotor: dr hab. Anna Bera, prof. US
Promotor pomocniczy: dr Dariusz Pauch

Podstawą oceny rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Goyke pt. *Ulga podatkowa jako zachęta do ponoszenia nakładów finansowych na działalność badawczo-rozwojową* napisanej pod kierunkiem dr hab. Anny Bera, prof. US i dr Dariusza Pauch jest pismo przewodnie (L.dz. 71/23/EiF) dra hab. Stanisława Hońko, prof. US, Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Ekonomii i Finansów z dnia 29.06.2023 roku.

Biorąc pod uwagę ustawowe kryteria i wymogi stawiane rozprawom doktorskim w kolejnych punktach, dokonano oceny zasadniczych aspektów dysertacji, a mianowicie:

- wyboru problematyki badawczej i uzasadnienie wyboru tematu rozprawy;
- układu rozprawy doktorskiej, w tym informacje o jej poszczególnych częściach;
- zastosowanego piśmiennictwa w ramach rozprawy doktorskiej;
- celu i hipotezy przyjętej w pracy;
- zastosowanych metod badawczych;
- części rozprawy doktorskiej dotyczącej omówienia wyników badań;
- informacji dotyczących praktycznego zastosowania uzyskanych wyników badań;
- formalnej strony pracy;

oraz w efekcie sformułowano konkluzję kwalifikacyjną z jednoznacznym udzieleniem odpowiedzi na ustawowe pytania:

1. Czy rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego?
2. Czy rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie (ekonomia i finanse) oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej?

1. Problematyka badawcza i uzasadnienie wyboru tematu

Podjęty przez Doktorantkę problem badawczy wyraźnie jest umiejscowiony w dyscyplinie ekonomia i finanse oraz jest ważny z następujących powodów:

- wpisuje się w nurt badań dotyczących efektywności rozwiązań podatkowych przyjętych w polskim systemie podatkowym;
- porusza tematykę podejmowania przez przedsiębiorstwa działalności B+R u źródła, tj. bada zależność między ulgą podatkową a nakładami finansowymi przeznaczanymi przez jednostki na ww. działalność;
- dedykowany jest szerokiej grupie przedsiębiorstw, niezależnie od ich wielkości (mikro, małe, średnie, duże), czy rodzaju prowadzonej działalności (produkcja, usługi, handel);
- porusza zagadnienie, które wymaga jednoczesnego uwzględnienia teorii i praktyki z zakresu: finansów publicznych, finansów przedsiębiorstw, finansów behawioralnych, ekonomii i zarządzania.

Podjęty przez Autorkę temat należy uznać za ważny i aktualny oraz wart naukowej analizy z uwagi na potrzebę rozwoju polskiej gospodarki (wzrostu jej innowacyjności i konkurencyjności) przez działalność badawczo-rozwojową przedsiębiorstw. Dodatkowo rozważania i badania prowadzone są nie tylko z perspektywy osób kreujących i odpowiadających za system podatkowy w Polsce, a przede wszystkim właścicieli i menedżerów przedsiębiorstw. Problematyka poruszana w dysertacji dotyczy zagadnień związanych z szeroko rozumianą ekonomią i finansami. Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, że mamy do czynienia z rozprawą naukową podejmującą problematykę ważną, aktualną o dużych walorach poznawczych zarówno w obszarze teoretycznym jak i praktycznym.

Samo sformułowanie tematu pracy doktorskiej należy uznać za prawidłowe. Doktorantka wyraźnie zaakcentowała w nim przedmiot badań i problem badawczy.

2. Układ rozprawy doktorskiej, informacje o jej poszczególnych częściach składowych

Struktura recenzowanej pracy jest następująca:

- Wstęp;
- Rozdział 1. Podatki i ulgi podatkowe w działalności gospodarczej;
- Rozdział 2. Działalność badawczo-rozwojowa jako element przewagi konkurencyjnej;
- Rozdział 3. Ulga na działalność badawczo-rozwojową w Polsce;
- Rozdział 4. Wpływ ulgi podatkowej na wysokość nakładów finansowych na działalność badawczo-rozwojową przedsiębiorstw;
- Rozdział 5. Scenariusze nakładów finansowych na działalność badawczo-rozwojową;
- Zakończenie;
- Summary;
- Spis rysunków;
- Spis tabel;
- Bibliografia;
- Załączniki (kwestionariusze ankiet).

Układ rozprawy doktorskiej jest właściwy dla tego typu opracowań naukowych. Można wyraźnie wyodrębnić część teoretyczną (rozdział 1 i 2), metodyczno-empiryczną (rozdział 3) i empiryczną (rozdział 4 i 5). Mgr Katarzyna Goyke zgodnie z tytułem dysertacji a jednocześnie w logicznej kolejności rozpoczęła rozważania od zagadnień ogólnych (szerokich) – system podatkowy, aby w dalszej kolejności przejść do obszaru, którego ten system (podatkowy) dotyczy w ramach podjętych badań. Tytuły rozdziałów i podrozdziałów są czytelne i w pełni wskazują na ich merytoryczną zawartość.

Wstęp (s. 4-9, łącznie 6 stron), zawiera wszystkie typowe dla tej części pracy informacje. Zostały przedstawione: uzasadnienie wyboru tematu, przedmiot i podmiot badań, cel rozprawy, hipotezy, wykaz metod badawczych wykorzystanych w dysertacji. Następnie zostały scharakteryzowane poszczególne rozdziały pracy.

Na s. 7 i 9 Doktorantka wskazuje, że „W zakończeniu zweryfikowano postawioną we wstępie hipotezę...”, co nie jest prawdą, gdyż weryfikacja hipotezy ma miejsce wcześniej w rozdziale czwartym (s. 170). Na s. 7 i 8 wstępu używa zwrotu „powyższy rozdział”, co może wprowadzić w błąd czytelnika odsyłając nie do opisywanego aktualnie rozdziału, tylko do wcześniejszego (wyżej opisanego).

Rozdział 1 (s. 10-55, łącznie 46 stron), mgr Katarzyna Goyke poświęciła istocie podatków w ogóle z odniesieniem do systemu podatkowego w Polsce ze szczególnym odwołaniem do ulg

podatkowych, w tym ulgi technologicznej i ulgi na działalność badawczo-rozwojową. Definicja, istota, rola podatków są często opisywane w literaturze a charakter tego opisu ma często wymiar podręcznikowy. Niestety w podrozdziale 1.1 Doktorantka także przedstawiła treści związane z definicją i cechami podatku w sposób podręcznikowy, dokonując zbędnych powtórzeń (np. zawartość tabeli 1 – s. 12 i rysunku 1 – s. 13 znajduje się w opisie na stronach wcześniejszych). Powszechny dostęp do ogólnych informacji z zakresu podatków, które najczęściej wynikają wprost z aktów normatywnych nie wymaga aż tak szczegółowego traktowania w rozprawie doktorskiej.

Lista podatków wymienionych na s. 18 nie jest kompletna. Autorka nie wskazała na podatek od zysków kapitałowych (tak zwany podatek Belki). Nie można się zgodzić z opinią na s. 31: „Osiągając dochód, osoba prowadząca działalność gospodarczą musi go opodatkować podatkiem dochodowym”. Sama Doktorantka opisując uproszczone formy opodatkowania wskazała, że tak nie jest w przypadku działalności objętej kartą podatkową lub ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

W ramach kolejnych podrozdziałów mgr Katarzyna Goyke coraz skuteczniej dostosowywała formę przekazu do stylu i wymagań stawianych opracowaniom naukowym. Na wyróżnienie zasługuje umiejętność syntetycznego ujęcia rozległych treści w formie tabelarycznej, np. tabela 8 lub tabela 10.

Rozdział 2 (s. 56-98, łącznie 43 strony), poświęcony jest istocie, wybranej na potrzeby badań działalności niektórych przedsiębiorstw - ich działalności badawczo-rozwojowej. Treść tego rozdziału wprowadza i wyjaśnia wszystkie najważniejsze zagadnienia z punktu widzenia zaplanowanych badań, ukierunkowanych na realizację założonego celu i weryfikację postawionej hipotezy. Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw została przedstawiona przez Doktorantkę z różnych punktów widzenia. Jednak w każdym z analizowanych wymiarów została zachowana równowaga i naukowy charakter opisu. Została wyjaśniona rola działalności B+R w kreowaniu przewagi konkurencyjnej. Ważne, że Autorka zestawiała wyniki Polski do innych krajów, a także dokonała charakterystyki działalności badawczo-rozwojowej Niemiec, Chin i USA.

Rozdział 3 (s. 99-138, łącznie 40 stron), w połowie (podrozdział 3.1 i 3.2) stanowi część metodyczną pracy, której Doktorantka opisała przedmiot badań i zastosowane metody badawcze. Ulga badawczo-rozwojowa stanowi przedmiot badań podjętych przez mgr Katarzynę Goyke, która na samym początku podrozdziału 3.1 słusznie zauważyła, że: „Ulga na działalność B+R jest instrumentem wykorzystywanym przez władze rządowe służącym do stymulowania nowych inwestycji w obszarze badawczo-rozwojowym”. Następnie

w ujęciu syntetycznym dokonała charakterystyki ulgi podatkowej na działalność B+R ze szczególnym uwzględnieniem obowiązków i korzyści dla przedsiębiorstw. W podrozdziale 3.2 Doktorantka wymieniła i opisała zastosowane przez siebie metody i techniki badawcze. W oddzielnym punkcie recenzji odniosę się do tej kwestii szerzej. W tym miejscu należy podkreślić stosunkowo szczegółowy opis i uzasadnienie doboru próby do badań. W przypadku badań jakościowych (badania ankietowe) dobór ten był celowy. Zastosowane zawężenie podmiotów wytypowanych do badań było uzasadnione i miało na celu troskę o jakość pozyskanego materiału badawczego. Dokonując celowego doboru próby do przeprowadzenia badań ankietowych Doktorantka przywoływała dane ze statystyk GUS i inne informacje ogólnodostępne, które w konsekwencji przyczyniły się do ustalenia założeń doboru próby do badania:

- przedsiębiorstw potencjalnie korzystających z ulgi B+R (rys. 31, s. 111);
- opinii ekspertów na temat ulg podatkowych na działalność B+R (rys. 32, s. 112).

Sam zamysł mgr Katarzyny Goyke skonfrontowania wiedzy teoretycznej z praktyczną dotyczącą korzystania z ulgi na działalność badawczo-rozwojową wśród dwóch grup wytypowanych do badania, tj.:

- ekspertów – doradców podatkowych specjalizujących się w uldze B+R, którzy analizują przepisy podatkowe w tym zakresie oraz doradzają przedsiębiorstwom w zakresie korzystania z tej ulgi;
- przedsiębiorstw – spółek notowanych na rynku głównym GPW w Warszawie, które są potencjalnymi beneficjentami tej ulgi,

uwzględniłam za bardzo dobry przy przyjętym temacie i założeniach badawczych rozprawy doktorskiej. Ponadto Doktorantka wykorzystwała do badań dane wtórne pochodzące z: Ministerstwa Finansów, Głównego Urzędu statystycznego, Eurostatu, Polskiej Izby Ekonomicznej, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

W drugiej części rozdziału trzeciego zostały przedstawione dane z Ministerstwa Finansów dotyczące ulgi na działalność badawczo-rozwojową oraz ulgi technologicznej, z których skorzystały przedsiębiorstwa w Polsce w latach 2014-2020 (podrozdział 3.3) oraz wyniki badań przeprowadzonych w grupie ekspertów (podrozdział 3.4). Doktorantka w ramach pozyskanych danych wtórnych dokonała ich agregacji i przedstawiła w formie tabelarycznej, graficznej i opisowej w rozbiciu na podatników CIT i PIT:

- liczbę podmiotów korzystających z ulgi technologicznej i ulgi B+R w Polsce w latach 2014-2020;
- kwoty odliczeń w ramach ulgi technologicznej i B+R w Polsce w latach 2014-2020;

- dynamikę zmian liczby podmiotów korzystających z ulgi technologicznej i B+R w Polsce (rok do roku) w latach 2015-2020;
- dynamikę zmian kwot odliczonych w ramach ulgi technologicznej i B+R w Polsce (rok do roku) w latach 2015-2020;
- udział podatników korzystających z ulgi technologicznej i B+R do ogółu podatników prowadzących działalność gospodarczą.

Chcąc poznać opinie ekspertów dotyczące korzystania przez osoby prawne z ulgi podatkowej na działalność badawczo-rozwojową i ulgi technologicznej Doktorantka skierowała kwestionariusz ankiety do 33 dobrze wyselekcjonowanych respondentów. Za ekspertów uznała doradców podatkowych lub pracowników przedsiębiorstw doradczych z tak zwanej „wielkiej czwórki”, którzy specjalizują się doradztwem w kwestii ulgi B+R. Zwrotność była na poziomie 36% (12 ekspertów udzieliło odpowiedzi). Ogólny obraz wyłaniający się z opinii ekspertów jest neutralny lub pesymistyczny, co do działalności badawczo-rozwojowej, jej finansowania jak i samej ulgi B+R w ramach ich doświadczenia ze współpracy z przedsiębiorstwami. Grupa respondentów nie jest duża, jednak są to badania jakościowe a nie ilościowe i mają charakter uzupełniający, opiniotwórczy.

Rozdział 4 (s. 139-170, łącznie 31 stron), stanowi prezentację wyników badań empirycznych przeprowadzonych metodą sondażu diagnostycznego, techniką ankietyzacji przy zastosowaniu narzędzia w formie kwestionariusza ankiety a także danych zastanych, których celem jest udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy ulgi podatkowe mają wpływ na wysokość nakładów finansowych w przedsiębiorstwach realizujących działalność badawczo-rozwojową? Doktorantka przedstawiła w pracy historię przeprowadzonych badań pilotażowych i właściwych skierowanych do przedsiębiorstw. W badaniu właściwym kwestionariusz ankiety skierowano do 437 podmiotów. Zwrotność była na poziomie niecałych 5% (uzyskano odpowiedzi od 20 przedsiębiorstw, z czego tylko dwa podmioty korzystały z ulgi B+R). W związku z takim stanem rzeczy mgr Katarzyna Goyke podjęła słuszną decyzję, że do zbadania zależności (lub jej braku) pomiędzy wielkością dokonywanych odliczeń w ramach ulgi B+R przez przedsiębiorstwa a poniesionymi przez nie nakładami finansowymi na działalność badawczo-rozwojową o pominięciu wyników badań pierwotnych (badań ankietowych) i wykorzystaniu w procesie obliczeniowym wyników badań wtórnych dotyczących:

- informacji o rozliczeniach podatku dochodowego od osób prawnych i podatku dochodowego od osób fizycznych za lata 2014-2020 publikowanych przez Ministerstwo Finansów;

- danych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących działalności badawczo-rozwojowej (tablice informujące o nakładach wewnętrznych sektora przedsiębiorstw, w których wyodrębniono środki własne przedsiębiorstw za lata 2014-2020).

Warto jednak docenić zaplanowaną koncepcję badań pierwotnych i formę ich realizacji. Otrzymane opinie są wartościowym materiałem badawczym i powinny być wykorzystane w dalszym procesie badawczym, który jednak wpisuje się w dyscyplinę nauk o zarządzaniu i jakości. Powinien dotyczyć badań nad przyczynami zachowań kadry menedżerskiej w badanych przedsiębiorstwach. Doktorantka w opisie badań nie wskazała jednoznacznie, kto udzielał odpowiedzi, dlatego nie można w sposób kompleksowy odnieść się do otrzymanych wyników badań ankietowych.

Natomiast przeprowadzone badania statystyczne (podrozdział 4.3) przy wykorzystaniu ww. danych oraz funkcjonalności programu Statistica umożliwiły obliczenie współczynnika korelacji liniowej Pearsona pomiędzy kwotami odliczeń od dochodu ww. ramach ulg: technologicznej i badawczo-rozwojowej a kwotami nakładów (środków własnych) przedsiębiorstw na B+R. Z badań tych wynika silna i dodatnia korelacja, co było podstawą do negatywnej weryfikacji postawionej we wstępie hipotezy. Końcowa część rozdziału czwartego pozostawia niedosyt. Doktorantka stwierdziła tylko fakt negatywnego zweryfikowania hipotezy bez dalszych swoich wniosków. Nie podjęła dyskusji w tym zakresie, co niewątpliwie przyniosłoby dodatkową wartość dodaną dla dysertacji. Nie odniesiono się do wartości poznawczej badań wykorzystujących wyłącznie funkcję liniową, nie wskazano innego podejścia badawczego w tym zakresie (także w rozdziale piątym, gdzie ma miejsce wyłącznie modelowanie liniowe). Moje uwagi nie mają jednak wpływu na twierdzące udzielenie odpowiedzi w ramach ustawowych pytań. Już w tej części pracy doktorskiej można wskazać na umiejętność prowadzenia badań przez mgr Katarzynę Goyke i jej wiedzę w badanym temacie.

Rozdział 5 (s. 171-194, łącznie 24 strony), stanowi ciąg dalszy podjętych badań i w pewnym zakresie może być naukowym impulsem do zwiększenia liczby przedsiębiorstw, które będą korzystać z ulgi B+R jak i wzrostu własnych nakładów finansowych na działalność badawczo-rozwojową. Mgr Katarzyna Goyke opracowała scenariusze ponoszonych nakładów (środków wewnętrznych) przedsiębiorstw na działalność badawczo-rozwojową oraz scenariusze odliczeń z tytułu ulg B+R i technologicznej w latach 2021-2025 z uwzględnieniem wartości rzeczywistych w latach 2014-2020. W dalszej kolejności na podstawie wyników badań ankietowych zidentyfikowano i poddano dyskusji czynniki wpływające na niekorzystanie z ulg podatkowych: technologicznej i na działalność badawczo-rozwojową. Warto w tym miejscu

wskazać na autorską analizę SWOT ulgi B+R (s. 184). W końcowej części rozdziału piątego Doktorantka w ujęciu metodycznym odniosła się do możliwości odliczeń z tytułu ulgi B+R przedsiębiorstw o statusie centrum badawczo-rozwojowego i przedsiębiorstw nieposiadających tego statusu. Przeprowadzone zostały w tym zakresie stosowne analizy porównawcze.

Zakończenie (s. 190-194, łącznie 5 stron), w którym Doktorantka w kolejnych akapitach opisuje najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań. Odniesiono się do realizacji założonych celów i weryfikacji hipotezy, a także wskazano na napotkane ograniczenia w trakcie wykonywania badań. Ponadto został nakreślony dalszy kierunek badań w podjętym temacie. Lista konkretnych wniosków w ujęciu hasłowym byłaby dobrym uzupełnieniem tej części pracy.

Pozostałe elementy pracy doktorskiej (s. 195-219, łącznie 25 stron), na które składają się: streszczenie w języku angielskim; spis rysunków; spis tabel; bibliografia w ujęciu alfabetycznym z wyodrębnionymi aktami prawnymi i źródłami internetowymi; załączniki zawierające kwestionariusze badawcze.

Zasadniczy **układ pracy doktorskiej** obejmujący pięć rozdziałów jest logiczny w swojej sekwencji, sprzyja realizacji założonego celu.

3. Ocena zastosowanego piśmiennictwa w ramach rozprawy doktorskiej

Wykorzystana przez Doktorantkę bibliografia liczy łącznie:

- 104 pozycji literatury polsko i anglojęzycznej, w tym informacji sporządzonych przez Ministerstwo Finansów (14) i Główny Urząd Statystyczny;
- 14 regulacji prawnych;
- 32 źródła internetowe.

Zastosowane piśmiennictwo w ramach rozprawy doktorskiej należy uznać za dobrze dobrane, dotyczy problematyki finansów, podatków, innowacyjności.

4. Ocena celu rozprawy doktorskiej i przyjętej hipotezy

Mgr Katarzyna Goyke jako cel główny wskazała: „ocenę wpływu ulg podatkowych dedykowanych działalności B+R na wysokość nakładów finansowych ponoszonych przez przedsiębiorstwa na działalność badawczo-rozwojową”. Ponadto zostały podane następujące trzy cele pomocnicze:

1. Oszacowanie modeli trendu do opracowania scenariuszy wysokości odliczeń w ramach ulgi technologicznej i B+R oraz nakładów finansowych (środków własnych)

ponoszonych na działalność badawczo-rozwojową przez przedsiębiorstwa w latach 2021-2025.

2. Określenie przyczyn niekorzystania przez przedsiębiorstwa z ulg podatkowych na działalność badawczo-rozwojową.
3. Opracowanie wzorów obrazujących jak kształtowałyby się kwota ulgi na działalność badawczo-rozwojową w przypadku uzyskania przez przedsiębiorstwa statusu centrum badawczo-rozwojowego.

Cel główny i cele pomocnicze zostały sformułowane prawidłowo i w pełni odnoszą się do podjętego problemu badawczego ujętego w samym temacie rozprawy doktorskiej. Cele pomocnicze nie są niezbędne do osiągnięcia celu głównego i mogłyby być potraktowane wraz z celem głównym jako równorzędne.

Doktorantka postawiła następującą hipotezę: „Wzrost odliczeń podatkowych dokonywanych w ramach ulg: technologicznej i badawczo-rozwojowej nie jest skorelowany ze wzrostem nakładów finansowych przedsiębiorstw na działalność badawczo-rozwojową”. Hipoteza tak jak cele wpisuje się w obszar badawczy i zauważalna jest jej wartość poznawcza. Spełnia wszelkie wymagania stawiane prawidłowo skonstruowanym hipotezom.

5. Ocena zastosowanych metod badawczych

Doktorantka w ramach przyjętej procedury badawczej zastosowała:

- analizę piśmiennictwa;
- analizę dokumentów (w ramach badań wtórnych);
- metodę sondażu diagnostycznego (badania ankietowe w ramach badań pierwotnych);
- metody statystyczne;
- metodę indukcji i dedukcji;
- analizę porównawczą.

W badaniach ankietowych Autorka w ramach badania w grupie ekspertów podała, że stosuje metodę delficką. Biorąc pod uwagę cechy (wymagania) stawiane tej metodzie, w tym jej dwuetapowość oraz to, jak to badanie zostało przeprowadzone nie można mówić o przeprowadzeniu badania metodą delficką. Poza tym dobór metod badawczych należy uznać za właściwy z punktu widzenia podjętej problematyki, założonego celu i przyjętej hipotezy. Doktorantka stosunkowo dokładnie opisała swoje założenia metodyczne, wskazując i charakteryzując zastosowane narzędzia badawcze. Za wystarczającą uznaję charakterystykę doboru podmiotów do badań, procedur badawczych (z zachowaniem uwagi o braku doprecyzowania osób wypełniających kwestionariusz ankiety w grupie badanych

przedsiębiorstw). W załączeniu do pracy znajdują się dwa kwestionariusze ankiety. Rezultaty badań, w tym zakres i forma ich prezentacji świadczą o skutecznym zastosowaniu założonych przez mgr Katarzynę Goyke metod badawczych.

6. Ocena części rozprawy doktorskiej dotyczącej omówienia wyników badań

Wyniki badań przeprowadzone przez Doktorantkę prezentowane są w każdym z pięciu rozdziałów. Mowa tu zarówno o wynikach badań teoretycznych na podstawie analizy piśmiennictwa naukowego, aktów normatywnych jak i badań empirycznych na danych pozyskanych z badań sondażowych oraz danych wtórnych.

Widoczna jest stosunkowo duża dojrzałość Doktorantki jako badacza naukowego. Na podstawie omawianych wyników badań przez mgr Katarzynę Goyke można dostrzec jej cechy predysponowane do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej, a mianowicie:

- skrupulatność, wnikliwość i kompleksowość prezentowania wyników badań empirycznych;
- umiejętność uporządkowania, grupowania, scalania, wyników badań empirycznych w formie opisowej graficznej i tabelarycznej;
- umiejętność dostrzegania relacji i związków przyczynowo - skutkowych w ramach uzyskanych wyników;
- przewidywanie potencjalnych zjawisk pożądaných i dysfunkcyjnych na podstawie pozyskanych informacji;
- umiejętność krytycznego spojrzenia na wyniki badań własnych.

Wnioski formułowane przez mgr Katarzynę Goyke są logiczne i odnoszą się bezpośrednio do badanego zagadnienia (celu szczegółowego, celów pomocniczych lub hipotezy).

7. Ocena praktycznego zastosowania uzyskanych wyników badań

Doktorantka osiągnęła postawiony przed rozprawą zarówno cel główny jak i cele pomocnicze. Moje uwagi krytyczne, często dyskusyjne nie umniejszą wagi otrzymanych wyników. Przeprowadzone przez mgr Katarzynę Goyke badania literaturowe wraz z badaniami empirycznymi doprowadziły do weryfikacji hipotezy i podsumowania umieszczonego w ramach zakończenia.

W odniesieniu do osiągniętych rezultatów badawczych przez Doktorantkę na szczególne wyróżnienie zasługuje jej walor poznawczy. W moim przekonaniu wyniki badań mają zarówno walor teoretyczny jak i praktyczny. Należy w tym miejscu wskazać na opracowanie scenariuszy dla przedsiębiorstw prowadzących już lub mających zamiar działalność badawczo-rozwojową

z uwzględnieniem korzyści wynikających z ulgi B+R i przedsiębiorstwa o statusie centrum badawczo-rozwojowym.

8. Formalna strona pracy i inne uwagi

Oceniana rozprawa ma objętość 219 stron z załącznikami. Została wzbogacona 44 tabelami i 87 rysunkami, które stanowią syntetyczną formę prezentacji i interpretacji ważnych zagadnień poruszanych w pracy. Dysertacja w zasadzie napisana jest poprawnym językiem choć nie pozbawiona zbędnych powtórzeń i drobnych usterek stylistycznych lub interpunkcyjnych.

W ramach przykładowych uwag szczegółowych należy wskazać na:

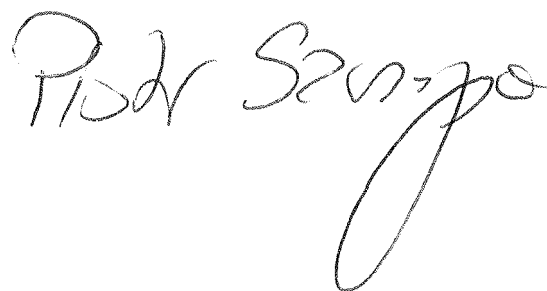
- zbędne przy użyciu czasu przeszłego podkreślanie zaszłości przez wyraz „w przeszłości” – pierwsze zdanie w podrozdziale 1.4 na s. 44;
- s. 124 w ostatnim akapicie trzy razy zamiast wyrazu „skłaniać” jest „składnia”;
- s. 126 – użyto zwrotu „polskie przedsiębiorstwa” zamiast „przedsiębiorstwa prowadzące działalność w Polsce”.

Uwagi ze strony recenzenta zawarte w recenzji mają na celu pobudzenie Doktorantki do dalszych pogłębionych badań nad ważną materią, której się podjęła. Mają być inspiracją i pewnym głosem w dyskusji naukowej. Nie przesłaniają one dokonań mgr Katarzyny Goyke w zakresie przeprowadzonych badań. Recenzja, to nie tylko ocena rozprawy doktorskiej. Recenzja ma także walory edukacyjne dla autora dysertacji. Jej lektura powinna przyczynić się do pewnych refleksji nad dotychczasowym warszatem i umiejętnościami prowadzenia pracy naukowej celem ich doskonalenia. Mając na uwadze przedstawione spostrzeżenia i oceny dotyczące recenzowanej pracy doktorskiej, formułuję dwa pytania, na które chciałbym uzyskać odpowiedzi w trakcie obrony:

1. W świetle wyników badań ankietowych jakie rekomendacje wskazałaby Pani przedsiębiorcom i doradcom podatkowym aby ulga podatkowa B+R stała się jeszcze większą „zachętą” do ponoszenia nakładów finansowych na działalność badawczo-rozwojową?
2. Jakie wnioski dla osób mających wpływ na system podatkowy w Polsce oraz dla przedsiębiorców należy wyciągnąć z negatywnej weryfikacji hipotezy: *„Wzrost odliczeń podatkowych dokonywanych w ramach ulg: technologicznej i badawczo-rozwojowej nie jest skorelowany ze wzrostem nakładów finansowych przedsiębiorstw na działalność badawczo-rozwojową”?*

9. Konkluzja

W moim przekonaniu recenzowana rozprawa doktorska mgr Katarzyny Goyke spełnia wymagania określone w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017, poz. 1789). Doktorantka na gruncie badań teoretycznych i przeprowadzonych badań empirycznych rozwiązała problem naukowy w sposób oryginalny. Przygotowana rozprawa doktorska stanowi pewien wkład do rozwoju dyscypliny ekonomia i finanse. Mogę stwierdzić, że rozprawa doktorska mgr Katarzyny Goyke pt. *Ulga podatkowa jako zachęta do ponoszenia nakładów finansowych na działalność badawczo-rozwojową* prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną Kandydatki w dyscyplinie ekonomia i finanse oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Proszę zatem o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Piotr Szczęsny". The signature is written in a cursive, flowing style with a large loop at the end.